

Revisjon av konsesjonsvilkår

Muligheter til på bedre laksens levemiljø

Rune Flatby, NVE

Fornyelse av konsesjoner – revisjoner

Fornyelse

**Konsesjonen har løpt ut
Konsesjonsmyndigheten står fritt til å vurdere
om det skal gis ny konsesjon og eventuelt på
hvilke vilkår**

Revisjon

**Konsesjonæren sitter på rettighetene
Det er bare vilkårene for hvordan konsesjonen
utnyttes som kan endres**

Vassdragsreguleringsloven (Industrikonsesjonsloven)

- **Offentlig eide selskap >2/3 offentlig eid**
  - **Konsesjoner gis tidsubegrenset**
- **private selskap**
  - **tidsbegrenset konsesjon, 50 år eller 60 år**

OED har varslet at de arbeider med lovendring som kan bety at alle konsesjoner gis tidsbegrenset med hjemfall. Tilpasning til EU

Konsesjoner/vilkår

Regulerer forholdet til

- offentlig myndighet
- allmennheten

Regulerer ikke

- privatrettslige forhold (grunneiere etc)

Lov om endringer i vassdragsreguleringsloven m.fl. 19 juni. Nr. 62. 1992 del VI nr 3

"Tidligere gitte tidsubegrensede konsesjoner kan revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet. Revisjon kan for alle konsesjoner i alle tilfeller skje 30 år etter denne lovs ikrafttreden. Tidligere gitte konsesjoner etter vassdragsloven omfattes likevel ikke. For øvrig gjelder loven også for gitte konsesjoner."

Ny lov om vassdrag og grunnvann

Iverksatt 1. januar 2001

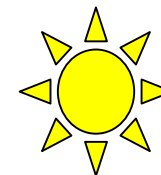
§ 28 omgjøring av konsesjoner

For tiltak med konsesjon kan det i særlige tilfelle settes nye vilkår av hensyn til allmenne eller private interesser

§ 66 forholdet til eldre tiltak

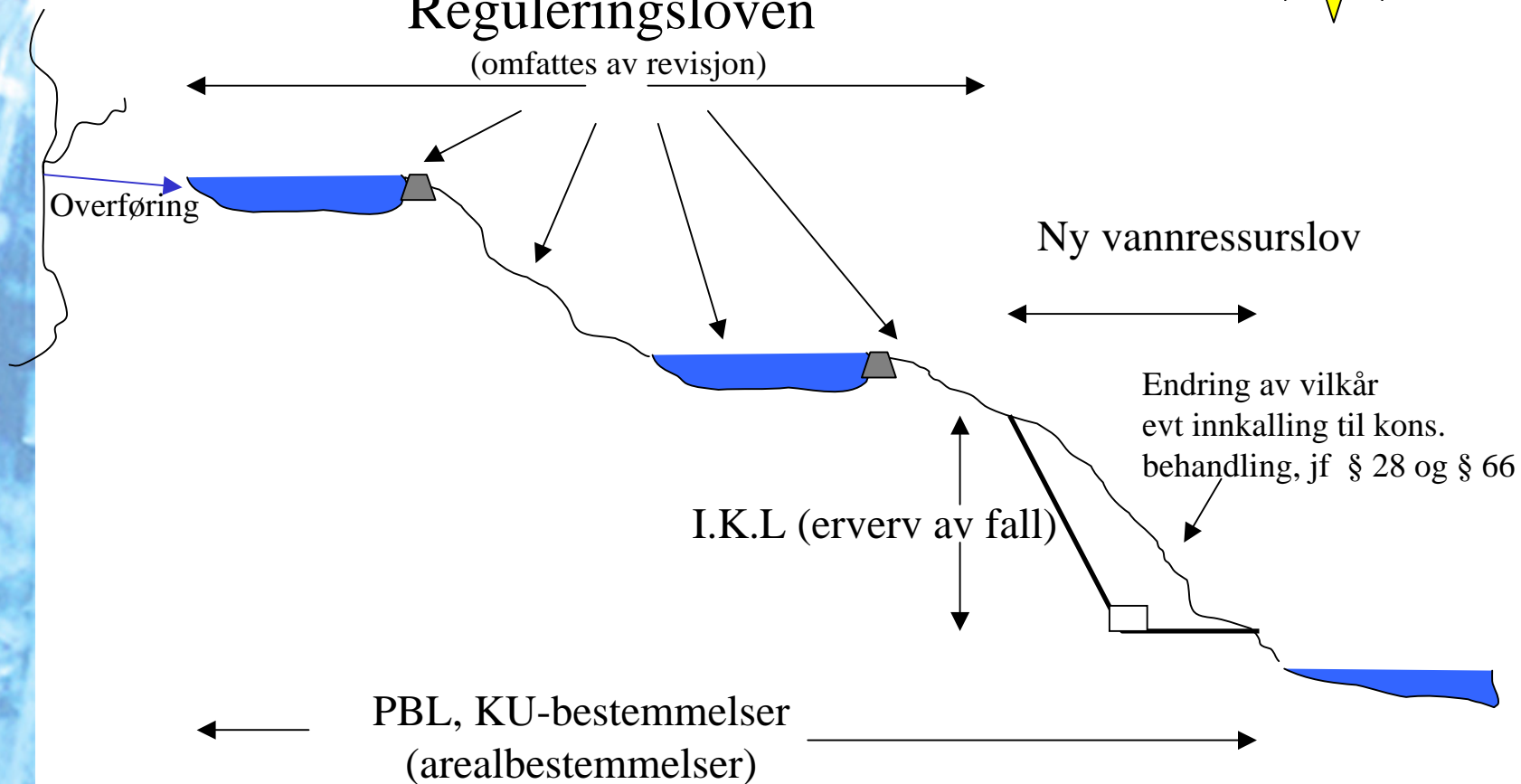
Konsesjonsfrie vassdragstiltak kan i særlige tilfelle kalles inn til konsesjonsbehandling.

Vassdragslovgivningen

Reguleringsloven

(omfattes av revisjon)

**Det er ikke innført noen
varslingsplikt
for inntrådt revisjonsadgang**

**Overgangsregelen
har ingen foreldelsesfrist
Dvs at alle konsesjoner eldre enn
50 år kan revideres**

Hvem kan ta initiativ til vilkårsrevisjon?

Representanter for allmenne interesser

F.eks friluftsf- og naturvernorganisasjoner

Repr. for ikke-statlige organer (kommuner)

Initiativet til en revisjon påligger ikke staten, unntatt når det foreligger indikasjoner på at en revisjon er nødvendig.

NVE anbefaler at krav fremmes gjennom kommunen, men det er ingen forutsetning

Kongelig resolusjon 19. januar 2001

Kompetanse til å starte en revisjonssak / avslå krav om revisjon delegeres fra Kongen til OED.

OED delegerte myndighet videre til NVE i brev 22.01.2001

**NVE avgjør om revisjonssak startes.
Vedtaket kan klages inn for OED**

Stortingsmelding nr. 24 (2000-2001)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

”Regjeringen vil legge økt vekt på miljøhensyn i den framtidige forvaltningen av vannkraftressursene.

...

For å sikre en helhetlig forvaltning i tråd med dette, er det nødvendig å intensivere arbeidet med å revidere miljøvilkår for eksisterende utbygginger ”

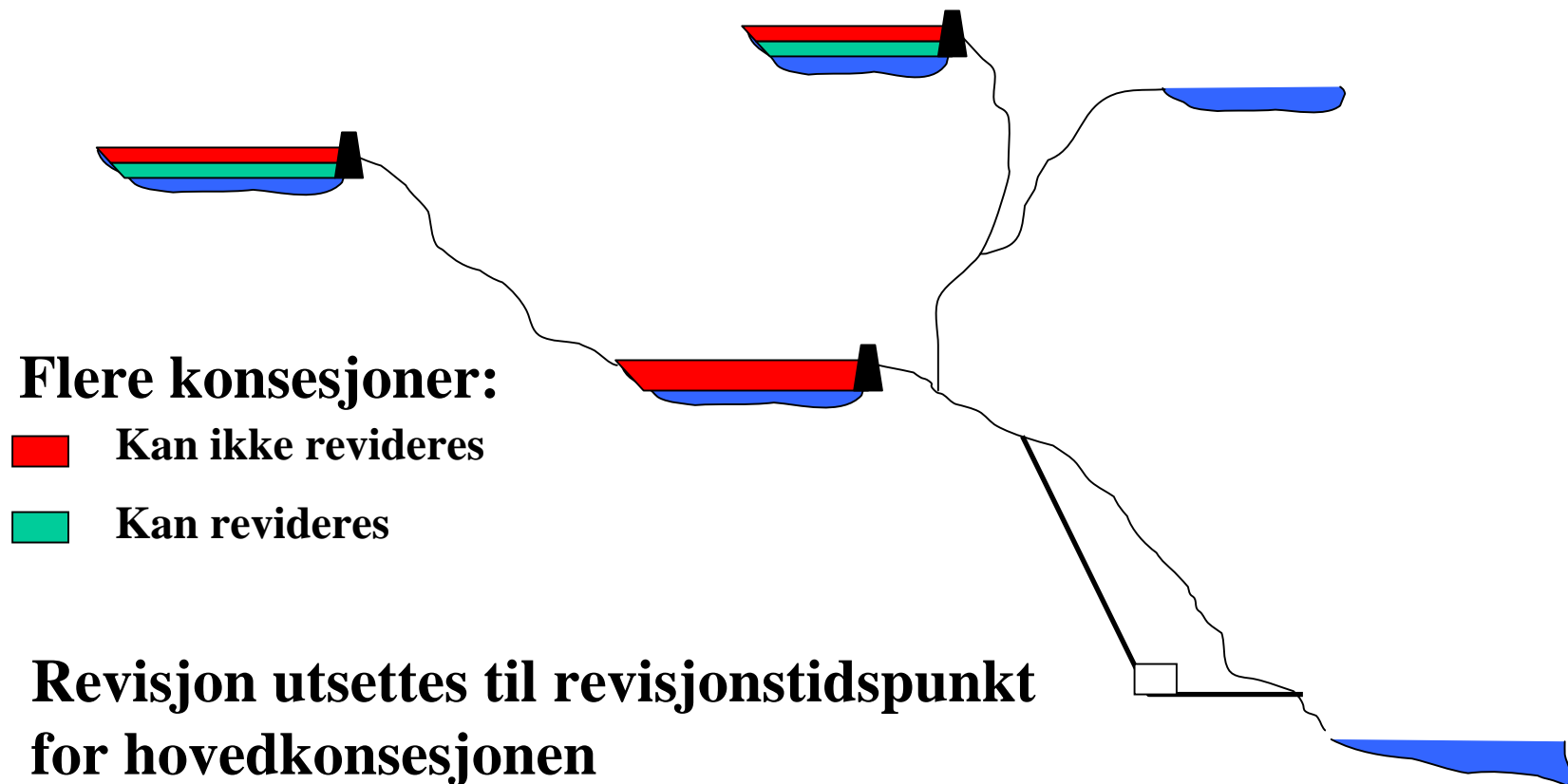
St.meld. Nr 37 (2000-2001). Om vasskrafta og kraftbalansen

”Ved handsaming av både revisjon og fornying av reguleringskonsesjonar vil Regjeringa leggja stor vekt på å halde oppe det eksisterande produksjonsgrunnlaget for vasskraftproduksjonen”

EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet)

- Miljømål basert på økologisk status**
- Kartlegging av status og handlingsprogrammer for alle vassdrag**
- Planer for tilbakeføring til god økologisk status kan bli en utfordring i revisjonssakene**
- Miljømål settes nasjonalt. Unntaksmuligheter for sterkt modifiserte vassdrag**

NVE ønsker en samordnet revisjon i hele vassdraget

Hva kan tas opp?

Kan tas opp:

Endre vilkår (f.eks fiskeutsettingsvilkår)

Nye vilkår (terskelvilkår, etterundersøkelser)

Minstevannføring

Fyllingsrestriksjoner

Kan ikke tas opp:

HRV og LRV

Forhold knyttet til næringsinteresser

Lovpålagte vilkår

Justering av avgiftssatser/næringsfond

sitat fra Ot.prp.nr.50 (1991-92):

side 47

"Berørte interesser har på sin side et ansvar for å påvise hvilke endringer og nye vilkår det er behov for."

og side 48

"Under enhver omstendighet er det ikke aktuelt med et utredningsomfang på tilnærmet samme nivå som ved en konsesjonsbehandling. Det må tvert imot forutsettes at utredningsbehovet vil være moderat."

Side 111

"Revisjon er ikke ment å være en "mini-konsesjonsbehandling", og eksterne høringsrunder er ikke ment å være obligatoriske"

Saksgang ved vilkårsrevisjon

- Representanter for almene interesser påpeker og begrunner behov for endringer overfor NVE.
- NVE ber konsesjonæren kommentere påpekte behov for endringer.
- NVE avgjør etter en skjønnsmessig vurdering om revisjonssak startes.
- NVE avgjør hvilke utredninger som er nødvendige å utføre for å vurdere konkrete endringer.
- NVE sender utredninger og forslag til endringer på høring til berørte parter.
- NVE vurderer uttalelsene og avgir innstilling til OED om evt endring av vilkår, evt med forslag til nye vilkår.
- OED evt regjeringen avgjør revisjonen.

Ot.prp.nr.50 (1991-1992) s 110

”Det legges opp til at skjerpende vilkår om minstevassføringer kun bør pålegges hvor spesielle hensyn tilsier det. I eldre konsesjoner vil endring av manøvreringsreglementet måtte veies opp mot de etablerte og tilvandrede tilstander i vassdraget gjennom en årrekke. Som ved revisjon av vilkårene vil det være grenser for hvor tyngende vilkår som kan pålegges.

Skjerpende vilkår om minstevassføringer vil medføre produksjonstap som tilsvarende vil svekke landets totale kraftproduksjon. Ved vurdering av om det bør pålegges skjerpede vilkår om minstevassføring, må dette tapet veies opp mot den miljømessige vinningen.”

Eksempler på vilkår som kan gis

- **Manøvreringsreglement - minstevannføring, fyllingsrestriksjoner**
- **Biotopjusterende tiltak**
- **Forurensing**
- **Fiskeutsetting**
- **Terskelbygging, erosjonssikring**
- **Etterundersøkelser**
- **Hydrologiske observasjoner**
- **Konsesjonærens ansvar ved bygging og drift**
- **Godkjenning av planer**
- **Økonomisk kompensasjoner til allmennheten (fiske / friluftsliv)**

Brev fra OED til Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar 10.05.00

”Det skulle etter OEDs syn derfor være klart at det ikke er meningen å justere konsesjonsavgifter og fond ved en vilkårsrevisjon”

”Departementet ser det derfor slik at formålet med revisjon i hovedsak vil være muligheten for å kunne iverksette miljøforbedrende tiltak”

Revisjonsdokumentet, kort og lettfattelig, 10 - 15 sider

- 1. Oversikt over gitte konsesjoner i vassdraget**
- 2. Omfang og virkeområde for de konsesjoner som skal revideres**
- 3. Oversikt over reguleringsanlegg, magasiner, berørte elvestrekninger og kraftanlegg**
- 4. Hydrologiske grunnlagsdata; vannstander og restvannføringer**
- 5. Beskrivelse av dagens manøvreringsreglement og ev. manøvreringspraksis**
- 6. Kraftproduksjon, reguleringsens lønnsomhet**
- 7. Erfarte skader og ulemper som følge av reguleringen, med særlig vekt på fisk, friluftsliv, erosjon, landskap, miljø**
- 8. Oversikt over eventuelle utredninger og avbøtende tiltak som er gjort i forbindelse med reguleringen i seinere tid**
- 9. Konsesjonærens vurdering av foreslåtte endringer i innkomne krav og en vurdering av kostnader forbundet med disse**

Årdalsvassdraget

Hovedfokus på laks

Gjennomført betydelige undersøkelser som grunnlag for revisjonen

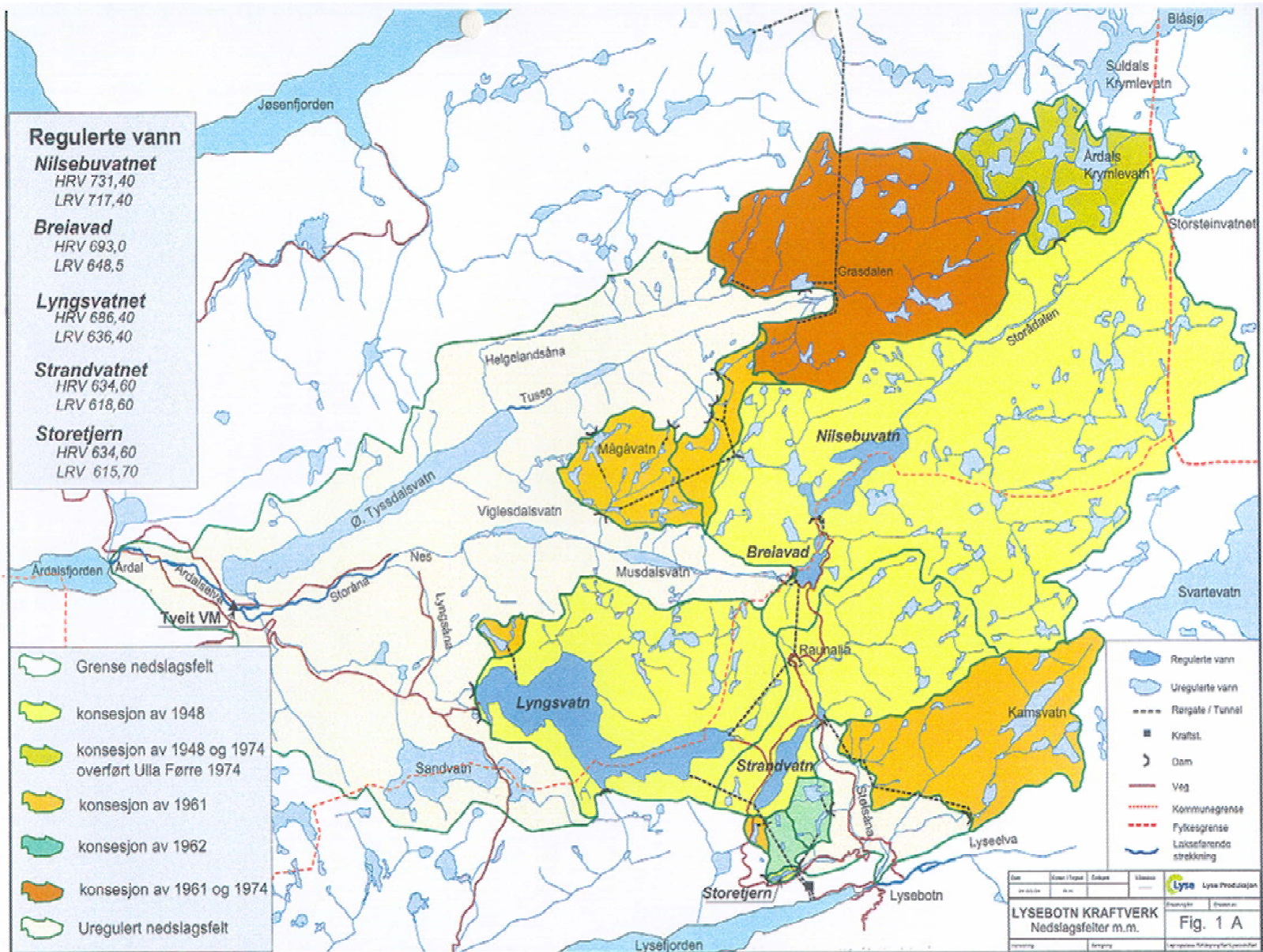
Bestanden er ikke direkte truet

Noen kritiske tørre perioder

NVE vektlegger produksjon og oppvekstforhold

Fiskeinteressene må tilpasse seg de naturlige vannføringsvariasjonene

Årdalsvassdraget

Øvre del av lakseførende strekning

0,43 m³/s

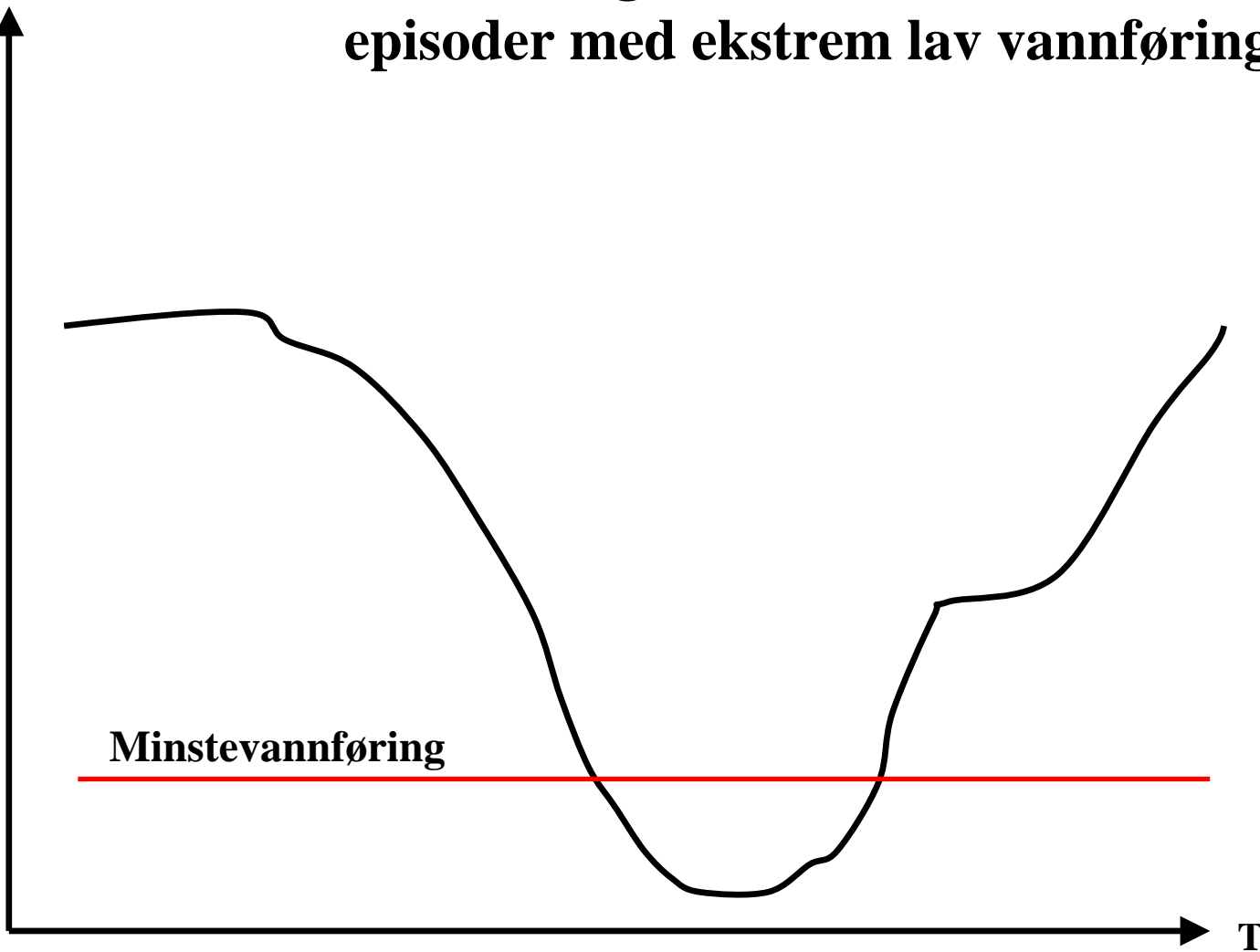
1,9 m³/s

26 m³/s

I store deler av året er vannføringen tilstrekkelig, men NVE ønsker å unngå episoder med ekstrem lav vannføring

Vannføring

Årdalsvassdraget

Stor variasjon i vannføringen

Noen perioder med svært lav vannføring er kritisk for laksen

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 1,2 m³/s

NVE foreslår:

Vannføringen skal ikke komme under:

2 m³/s i sommersesongen 1/6 – 15/9

1 m³/s om vinteren

Standardvilkår om naturforvaltning

Terskelbygging og biotopjustering

Vil gi vesentlig bedre forutsetninger for produksjon og oppvekst

STATUS FOR REVISJONSSAKENE

Vinstra/Olstappen/Bygdin

Høringsrunde og befaring gjennomført. NVE har sendt innstilling til OED

fisk, erosjon, landskap, minstevannf., terskler

Holvassdraget

NVE har vedtatt revisjon. Høringsfrist utløpt

minstevannf., fyllingsrestriksjoner, terskler, biologiske undersøkelser

Årdalsvassdraget (Lyse)

Høringsrunde og befaring gjennomført. NVE har sendt innstilling til OED

minstevannf., terskler, tiltak for laks/sjøørret, biologiske undersøkelser

Namsen

Revisjon avvist inntil videre (samordning av konsesjoner)
klagesak avgjort av OED

STATUS FOR REVISJONSSAKENE (forts)

Nea/Nidelvassdraget

Høringsrunde og befaring gjennomført for Selbusjøen. NVE har sendt innstilling til OED. *Fyllingsrestriksjoner, minstevannføring*

Revisjon av vilkår Neavassdraget er avvist etter klage til OED (samordning av konsesjoner).

Raudalsvatnet og Breidalsvatnet i Ottavassdraget

NVE har avvist krav om revisjon. Krav om næringsfond ”.. er det etter NVE sitt syn ikke grunnlag for å starte en revisjonssak ut i fra kravet om næringsfond”

Klagesak avgjort av OED!!

STATUS FOR REVISJONSSAKENE (forts)

Myster kraftverk , Eksingedalen

Vilkårene åpner for revisjon av minstevannføringsbestemmelsene etter 10 års drift. Etter krav fra fylkesmannen har NVE vedtatt at revisjon skal gjennomføres. Etter forslag fra BKK er det nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere mulige tiltak og vikemidler

Laudal kraftverk, Mandalsvassdraget

Vilkårene åpner for endret minstevannføring dersom det reetableres laksestamme i vassdraget. Revisjonssak er igangsatt.

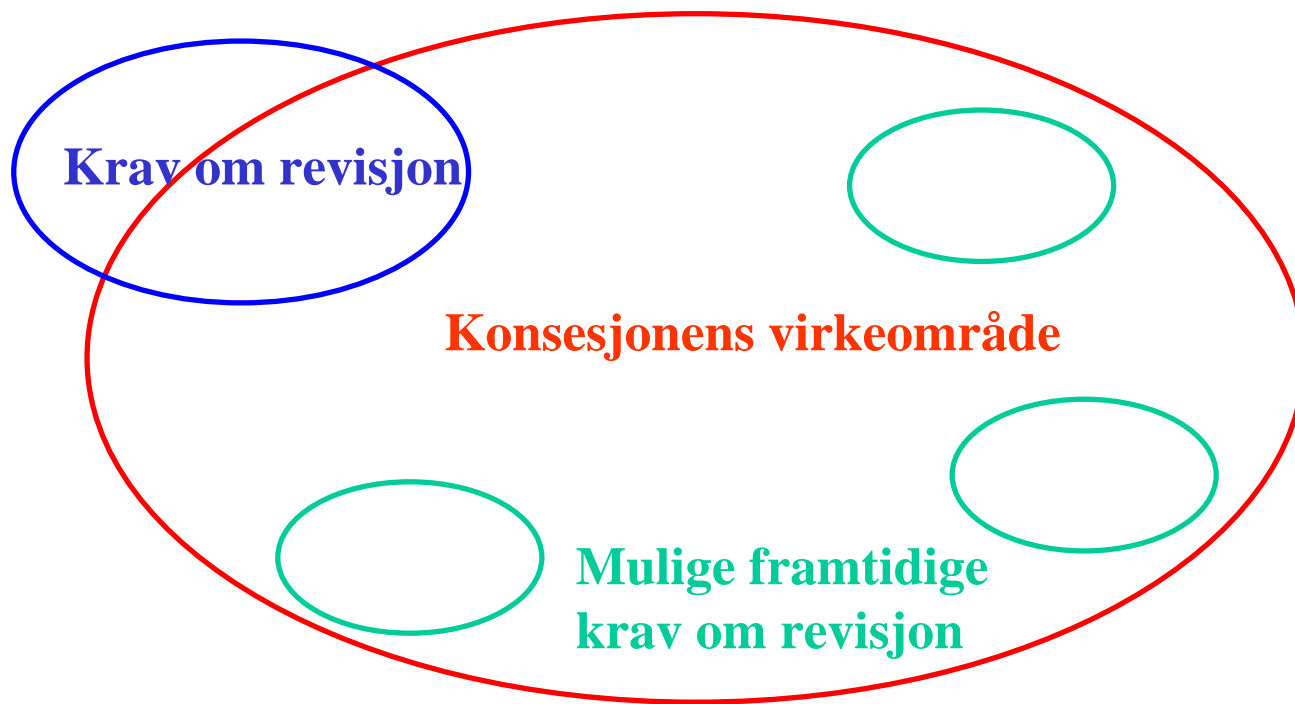

Ytterligere informasjon:

NVEs internettsider

<http://www.nve.no>

Revisjon - hvordan sikre at alle relevante forhold blir vurdert

Kunngjøring/høring - alle krav vurderes og det settes nytt revisjonstidspunkt etter 30 år

Ot.prp.nr. 50 (1991-92) side 111

”Med hensyn til innføring av en generell revisjonsadgang, må det imidlertid presiseres at det **ikke innføres en plikt** til slik revisjon. Revisjonen skal foretas dersom det foreligger indikasjoner på at en revisjon er nødvendig. Initiativet til en revisjon påligger ikke staten, unntatt når slike indikasjoner foreligger”.

Fra Ot.prp nr 50 (s 109-111)

”Det er ikke ikke plikt til revisjon av vilkår, men det er adgang til å ta vilkårene opp til revisjon”

”Revisjon skal foretas dersom det foreligger indikasjoner på at en revisjon er nødvendig”

”Initiativet til en revisjon påligger ikke staten unntatt når slike indikasjoner foreligger”

”Ved revisjoner skal det være et utgangspunkt at endringer ikke skal være vesentlige for konsesjonæren for så vidt gjelder økonomisk tap og tapt kraftproduksjon”